

NV 510376
V 1922

KONSESJON

FOR

MANDALS KOMMUNE

PÅ

REGULERING AV TRYLANDSVASSDRAGET

MEDDELT VED KONGELIG RESOLUSJON AV 2 SEPTEMBER 1921.

Ved kongelig resolusjon av 2den september 1921 er det bestemt:

1. Det tillates i medhold av lov av 14de desember 1917 om vassdragreguleringer Mandal kommune å foreta regulering av Trylandsvassdraget i det vesentlige overensstemmende med fremlagt plan og på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 2den september 1921 inntatte betingelser.
2. Der fastsettes som gjeldende inntil videre reglementer for manøvrering av reguleringsdammene overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets nevnte foredrag inntatte utkast.

Betingelser

for

regulering av Trylandsvassdraget.

(Fastsatt ved kgl. res. av 2den september 1921).

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall, der ikke tilhører staten eller norske kommuner, deltar i reguleringen eller blir medeiere i reguleringsanleggene, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år fra konsesjonens datum.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseieres andel i reguleringsanleggene staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etterat konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstilladelsen er tidsbegrenset. Bestemmelsen om innløsning må være meldt eierne 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hvad de bevislig har kostet ved erhvervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er

tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Alle heftelser, som hviler på anlegget, faller bort, hvis og når staten i henhold til nærværende post innløser anlegget.

3.

For den økning av vannkraften, som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner, som Kongen bestemmer, kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vassdragets lavvannføring, som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det, at magasinet utnyttes på en sådan måte, at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter efterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

4.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter efter post 3, kontroll med vannfor-

bruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 21 skal, forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år etterat konsesjonen er gitt.

I fristen medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6.

Arbeidet skal utføres ved funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Konsesjonæren skal ved bygning og drift av anleggene bruke norsk materiell, forsåvidt dette kan fåes like godt, tilstrekkelig hurtig og for en pris, som ikke med mere enn 10 — ti — procent overstiger den pris, hvortil materiell kan fåes fra utlandet.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelse fra disse regler når særegne hensyn gjør det påkrevet.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi, beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fra drag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til efter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å rette sig efter de bestemmelser, som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drikk blandt den befolkning, som er knyttet til anleggene.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til efter nærmere bestemmelse av medisinalstyrelsen å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Såfremt særskilt politiopsyn i anledning av arbeidernes utførelse av det offentlige finnes nødvendig, plikter konsesjonæren å utrede utgiftene derved.

13.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrum efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier og broer, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier og broer, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner, at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til etter bestemmelse av vedkommende departement og på de vilkår som dette fastsetter å samarbeide med andre kraftanlegg, når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den almindelige kraftforsyning.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevet av hensyn til sådant samarbeide. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

16.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse såvelsom deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstille, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne sig i den bruk av anleggene som skjer i krigsøiemed.

18.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement, som Kongen på forhånd utferdiger. Norske statsborgere, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes, før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Såsnart der iverksettes yderligere utbygning av fall ovenfor Aklandstjern, kan departementet forlange at vannslipningen foregår med dette (disses) tarv for øie. Inntil denne tid kan den utføres til fordel for kraftanlegget i Trylandsfoss, dog således, at de hittidige flomvannføringer såvidt mulig ikke forøkes og at driftsvannføringen til de nuværende bruk ikke forværres.

19.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte opdemningshøider og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter, som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmaaling med opplysning om, hvordan målingene er utført.

20.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne sig i enhver yderligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

21.

De vannfalls- og brukseiere, som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etterhvert som utbygning skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pct. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede procent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning, med Kongens samtykke kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall, der tilhører norske kommuner yderligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form, hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Maksimalprisen fastsettes ved over-

enskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

22.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vannfalls- eller brukseier, som ikke er medeier i reguleringsanleggene, tilladelse til å benytte driftsvann, som er innvunnet ved reguleringen, mot en årlig

godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

23.

Reguleringsanleggets eier underkaster sig de bestemmelser, som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstillede betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier.

24.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag, hvor anleggene er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget, for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement

for

regulering av Trylandsvassdraget.

(Fastsatt ved kgl. resol. av 2den september 1921).

1.

Reguleringsgrensene er følgende:

NB: reguleringshøyder korrigert 18.08.1992

	Opdemning m.	Senkning m.	Reg. høide m.
Sundsvatn	3,11	0,89	4,0
Færaaslonerne	10,13	0	10,0
Tronstadvatn	5,0	3,0	8,0
Aklandstjern	3,67	—	—

Opdemning og senkning er angitt i forhold til sjøenes lavvannstand før reguleringen.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Vannstanden i de forskjellige sjøer må ikke overstige høieste reguleringsgrense uten at de manøvrerbare flomløp er helt åpnet.

2.

Såsnart der iverksettes yderligere utnyttelse av noget av de ovenfor Aklandstjern liggende fall kan departementet forlange at vannslipningen skal foregå med dettes (disses) tarv for øie. De nærmere regler, efter hvilke dette skal skje, blir senere å bestemme. Inntil denne tid gjelder følgende regler for manøvreringen:

Når vannføringen ved Sølvberget synker ned til kun saa meget som bruket behøver til full drift skal der fra Sundsvatn slippes det nødvendige for å opretholde fullt driftsvann, dog skal denne forpliktelse ikke omfatte en større slipning enn inntil $\frac{1}{3}$ av den hele vannføring ved Sølvberget. På lignende måte forholdes, når vannføringen begynner å øke efter en vannfattig periode. Fra dammen for Sundsvatn slippes $\frac{1}{3}$ av den hele vannføring ved Sølvberget inntil fullt driftsvann er inntrått. Derefter kan

slipningen innskrenkes til så meget, at driftsvann holdes vedlike.

Fra Færaaslonerne slippes under synkende vannføring $\frac{1}{3}$ gange den ovenfor fastsatte regulerede vannføring ved Sølvberget og under stigende vannføring $\frac{1}{3}$ gange vannføringen ved Sølvberget. Denne slippingsregel gjelder dog kun i den tid, da en regulering av slipningen fra Sundsvatn er nødvendig for å holde driftsvann for bruket ved Sølvberget og i denne tid også kun sålangt at bruket ved Braadlandsfossen erholder fullt driftsvann.

Forøvrig foregår vannslipningen fra disse 2 magasiner samt fra Tronstadvatn og Aklandstjern efter det i Trylandsfoss utbyggede anleggs behov.

Det skal ved vannslipningen has for øie at vassdragets flomvannføring ikke forøkes. Heller ikke må dets naturlige lavvannføring forminskes til skade for andres rettigheter.

3.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

Damvokteren skal efter vedkommende regjeringsdepartements bestemmelse ha bolig i nærheten av dammene og ha telefon.

4.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende samt at dammene til enhver tid er i god stand.

Der føres protokoll over dammenes manøvrering, avleste vannstande samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til vassdragdirektøren.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at vannfallseierne samt de interesserte kommuner har hatt anledning til å uttale sig.»

---

19 AUG. 1992

2791

DET KONGELIGE OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

KONTOR: PLØENS GT. 8, TLF. (02) 34 90 90 - TELEKS 21486 OEDER N TELEFAX 34 95 65

POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP. 0033 OSLO 1

422.040

Vest-Agder Energiverk
Postboks 311

4601 KRISTIANSAND S.

Deres ref
GT/422.040

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

OED 91/6536 EV pr
"tryland"

Ans.	Ans.	Forhelt av	Makur
		RA	
Sam.	Dato	Til	Ann.
THN	21/8	THN	
GT	27/8	GT	
		GS	

Dato

18 AUG. 1992

(U-20.5/92)

TRYLANDSVASSDRAGET (VASSDRAGSNR. 023.A)
HØYDEGRUNNLAG

Vi viser til Deres brev av 25.06.91, 09.09.91 samt 20.05.92 vedrørende høydegrunnlag m.v. i forbindelse med magasiner i Trylandsvassdraget. Det dreier seg om tre ordinære reguleringsmagasiner og i tillegg et mindre inntaksmagasin.

Saken har vært til behandling i Norges vassdrags-og energiverk som har avgitt innstilling til departementet 03.12.91.

NVE har ikke noe vesentlig å bemerke til fremstillingen fra Deres side hva angår det rent måletekniske og har heller ingen vesentlig bemerkninger til sammenkoplingen til NVE/SKs høyder. Derimot har NVE kommentert en uoverensstemmelse når det gjelder reguleringshøyder i to av magasinene. Det har i lang tid vært praktisert 5,0 m regulering av Sundsvatn og 9,0 m regulering av Lelandsvatn. Dette er 1 m mer enn tillatt i begge vann.

I Deres brev av 25.06.91 hevdes det at dette skal ha vært godkjent av NVE i brev av 06.01.56. Som påpekt av NVE kan dette ikke være korrekt. I nevnte brev fra NVE henstilles det tvert imot om at forholdet må bringes i formell orden ved at søknad må bli innsendt. Denne henstillingen ble beklagligvis ikke fulgt opp, verken fra den daværende konsesjonærs eller fra NVEs side.

Olje-og energidepartementet vil, hensett til den lange tid som er gått og til at avgifter m.v. er beregnet ut fra faktisk magasin størrelse helt fra 1951 da forholdet ble klarlagt, i dette spesielle tilfellet se bort fra de krav om konsesjonsbehandling i henhold til vassdragsreguleringsloven for ytterligere regulering som ellers gjelder.

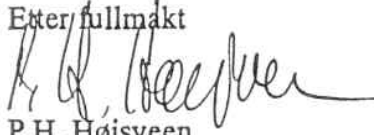
Pkt. 1, første og annet ledd i manøvreringsreglementet for Trylandsvassdraget (fastsatt ved kgl.res. av 02.09.21, jf kgl.res. av 28.03.80) endres og vil etter dette lyde:

"1.

	Reguleringsgrenser		Reg.høyde
	Øvre	Nedre	m
Sundsvatn	331,02	326,02	5,0
Eptevatn	231,92	221,92	10,0
Lelandsvatn	195,79	186,79	9,0
Aklandstjønn	168,25	-	-

Høydene refererer seg til Statens kartverks høydesystem."

Etter fullmakt

P.H. Høisveen

Harald Solli